

KINSTELLAR

Серпень 2026

Рахунки в іноземних банках: коли та як український бізнес повинен звітувати перед НБУ

З 2019 року українське валютне регулювання ґрунтується на принципі «дозволено все, що прямо не заборонено законом». Із набранням чинності Законом України «Про валюту і валютні операції» від 21 червня 2018 року № 2473-VIII («**Закон про валюту**») було, зокрема, скасовано необхідність отримувати індивідуальні ліцензії Національного банку України («**НБУ**») для відкриття рахунків і розміщення коштів за кордоном.

Відтоді українські компанії можуть вільно відкривати рахунки в іноземних банках та інших фінансових установах і використовувати їх у своїй господарській діяльності, зокрема для отримання коштів з іноземних джерел*.

Однак лібералізація порядку відкриття іноземних рахунків не означає повної відсутності регуляторних обов'язків. Закон про валюту дозволяє НБУ збирати статистичні дані про рахунки резидентів, відкриті за межами України, та операції, що проводяться через такі рахунки.

Для бізнесу це означає, що сам факт відкриття рахунку за кордоном може спричинити обов'язок щомісячно подавати до НБУ спеціальну статистичну звітність.

Основні вимоги до такої звітності встановлені Правилами організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України в умовах особливого періоду, затвердженими постановою Правління НБУ від 18 грудня 2018 року № 140 («**Правила № 140**»).

Нижче розглядаємо, кого стосується цей обов'язок, коли виникає необхідність подавати звітність та яку інформацію потрібно розкривати.

* Водночас можливість перерахування коштів на такі рахунки безпосередньо з України може залежати від валютних обмежень, що діють на момент здійснення відповідної операції.

01 Кого стосується обов'язок звітувати

Звітність про рахунки, відкриті за межами України, повинні подавати резиденти, які належать до однієї з таких категорій:

- небанківські фінансові установи;
- оператори поштового зв'язку;
- підприємства та організації;
- фізичні особи-підприємці.

Отже, обов'язок поширюється не лише на фінансові установи, а фактично на більшість українських юридичних осіб, які мають рахунки в іноземних банках або інших фінансових установах.

Виняток становлять дипломатичні, консульські, торговельні та інші офіційні представництва України за кордоном, а також відокремлені структурні підрозділи компанії-резидента, які за законодавством країни місцезнаходження визнаються самостійними юридичними особами.

02 Коли виникає обов'язок подавати звітність

Звітність подається **щомісяця**.

Першим звітним періодом є **календарний місяць**, у якому було **відкрито рахунок за межами України**. Надалі звітність подається **за кожний наступний місяць**, включно з місяцем, у якому рахунок було закрито.

Граничний строк подання – **не пізніше 14-го робочого дня** місяця, що настає за звітним.

Обов'язок зі звітування не залежить від того, чи здійснювалися через рахунок операції. **Відсутність руху коштів** сама по собі **не припиняє** необхідності **подавати звітність**.

Яку форму необхідно подавати

Інформація про рахунки за кордоном подається у складі звітності за формою **2РХ "Дані про фінансові операції з нерезидентами"**. Форма охоплює не лише загальну інформацію про наявність рахунку, а й дані про проведені за ним операції та залишки коштів.

Які дані необхідно відображати

У звітності відображаються:

- усі операції із зарахування та списання коштів;
- кількість проведених операцій;
- залишок коштів на кінець звітного періоду;
- інформація про відкриття або закриття рахунку.

Операції відображаються у тому звітному періоді, у якому вони були проведені в бухгалтерському обліку.

Важливо, що інформація формується окремо за кожним рахунком.

Коли операції можна об'єднувати

Правила НБУ передбачають, що операції на суму до еквівалента **6 000 доларів США** можуть об'єднуватися в один запис, якщо вони мають однакові ключові характеристики, зокрема:

(i) вид операції;
(ii) країну платника або отримувача;
(iii) банк;
(iv) балансовий рахунок; та
(v) економічний зміст операції.

При цьому у звітності необхідно зазначити загальну кількість об'єднаних операцій.

Нульова звітність

Якщо протягом звітного місяця операції за іноземним рахунком не проводилися, а залишок коштів на кінець періоду дорівнює нулю, компанія все одно повинна подати нульовий звіт.

Таким чином, відсутність операцій або коштів на рахунку не скасовує обов'язку зі звітування доти, доки рахунок залишається відкритим.

04 Як подається звітність

Звітність подається до НБУ у форматі XML через вебпортал НБУ. Подання може здійснюватися:

- вручну через особистий кабінет респондента на вебпорталі НБУ; або
- автоматизовано за допомогою Portal REST API.

Перед завантаженням файл повинен бути підписаний кваліфікованим електронним підписом уповноваженої особи.

Чи можна виправити помилку у звітності

Якщо помилку виявлено до закінчення граничного строку подання звітності, респондент може самостійно замінити раніше поданий файл. Після спливу відповідного строку внесення змін можливе лише з дозволу НБУ.

05 Чому ця звітність важлива

НБУ використовує відомості про іноземні рахунки та операції резидентів, зокрема, для формування платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції України. Тому регулятор приділяє особливу увагу повноті, достовірності та своєчасності відповідної статистичної звітності.

По більш детальну інформацію щодо звітування про рахунки за кордоном, виконання інших вимог НБУ та застосування валютного законодавства, будь ласка, звертайтеся до:

Ілля Мучник

Партнер, керівник практики банківського, фінансового права та ринків капіталу, Україна, керівник FinTech напрямку Kinstellar

+380 44 490 9575

illya.muchnyk@kinstellar.com

Олександра Полякова

Керуюча юристка

+380 44 490 9575

oleksandra.poliakova@kinstellar.com

Захар Оприсько

Юрист

+380 44 490 9575

zakhar.oprysko@kinstellar.com

Вищезазначене не є юридичною консультацією і не створює відносин "юрист-клієнт" між Kinstellar та будь-яким одержувачем. Цей матеріал призначений виключно для маркетингових цілей. Він не може бути переданий будь-якій іншій особі або опублікований у будь-який спосіб без нашої згоди. Ми не несемо відповідальності за зміст цього документу, однак він може бути використаний будь-яким одержувачем.